

Udskriftsdato: 19. december 2025

2015/1 BTB 130 (Gældende)

Betænkning over Forslag til folketingsbeslutning om ændring af valgretsaldere til Folketinget til 16 år

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af valgretsaldern til Folketinget til 16 år

[af Trine Torp (SF) og Jonas Dahl (SF)]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 1. april 2016 og var til 1. behandling den 9. maj 2016. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Social- og Indenrigsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til social- og indenrigsministeren til skriftlig besvarelse. Spørgsmål 1-3 er besvaret endeligt, og spørgsmål 4-7 er besvaret foreløbigt.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (S, DF, V, LA, RV og KF) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget kan ikke tilslutte sig, at valgretsaldern til Folketinget sættes ned til 16 år. DF er af den opfattelse, at den nuværende valgretsalder på 18 år er ganske glimrende og flugter fint med myndighedsaldern, der som bekendt i dag også er 18 år.

Hvis man beslutter at sænke valgretsaldern til 16 år, vil valgbarhedsaldern pr. automatik følge med – ellers vil det kræve en ændring i grundloven i henhold til § 30, stk. 1, der foreskriver, at de to ting følges ad. Det vil i praksis betyde, at en 16-årig, der endnu ikke er myndig og dermed stadig underlagt sine forældres beslutninger, vil kunne blive opstillet til eksempelvis et folketingsvalg. DF mener ikke, at det er hensigtsmæssigt, at en 16-årig dreng eller pige kan blive medlem af Folketinget.

DF har det synspunkt, at demokratisk engagement ikke nødvendigvis drejer sig om at give 16-årige stemmeret. Engagement kan komme til udtryk på andre måder, f.eks. gennem demokratisk deltagelse i forskellige foreninger som elevråd, ungeråd og politiske ungdomsorganisationer eller ved frivilligt arbejde andre steder. Der er således mange muligheder for at vække unges interesse for demokrati og politik, selv om de er under 18 år.

DF mener ikke, at der er saglige argumenter for at nedsætte valgretsaldern til 16 år. DF mener, at det kræver en vis modenhed at få indflydelse på landets og kommunernes styring. Derfor kan DF ikke anbefale beslutningsforslaget.

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget kan ikke tilslutte sig beslutningsforslaget, da det er afgørende for RV, at valgretsalder og valgbarhed ved folketingsvalg og myndighedsalder følges ad.

Et *mindretal* i udvalget (EL, SF og ALT) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Enhedslistens og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget vil stemme for beslutningsforslaget ved 2. behandling. EL og SF mener, at unge i langt højere grad end i dag bør inddrages og deltage i demokratiet. Derfor mener EL og SF, at valgreppen skal sættes ned til 16 år, både fordi denne alder er et væsentligt omdrejningspunkt i forhold til at fremkalde og motivere unges politiske interesse, men også fordi EL og SF mener, at mange unge på 16 år er parate til at stemme. De fleste unge har samfundsfag i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne, og danske unges demokratiske dannelse ligger helt i top

på europæisk plan, som det blev påvist i Valgretskommissionens betænkning (»Demokrati for fremtiden – Valgretskommissionens betænkning om unges demokratiske engagement«, side 72, Valgretskommissionen, 2011). Endelig har flere politiske ungdomsorganisationer med DUF i spidsen selv ønsket en nedsættelse af valgretsaldere til 16 år.

Nedsættelse af valgretsaldere har erfaringsmæssigt været en lang og sej kamp. I 1849 var valgretsaldere til Folketinget 30 år, i 1915 var den 25 år, i 1953 var den 23 år, i 1961 var den 21 år, og først i 1978 fik unge på 18 år valgret. Derfor har hensigten med dette beslutningsforslag også været at sætte gang i debatten – en debat, som i disse år præger mange af de europæiske demokratier. I Østrig og en række tyske delstater har unge på 16 år allerede valgret. I Norge har man haft forsøg med valgret til unge mellem 16 og 18 år ved de to sidste kommunalvalg. I Sverige har man i den nyeste »Demokratiutredning« foreslået, at der indføres forsøg med valgret til unge på 16 år ved de kommende valg. Den sidste mulighed havde forslagsstillerne også selv overvejet for at starte debatten og indhente nogle erfaringer. Men et forsøg med nedsættelse af valgretsaldere til kommunalvalg er en meget svær proces i Danmark, da det på linje med en generel nedsættelse af valgretsaldere ville kræve både en folketingsvedtagelse og en efterfølgende folkeafstemning, jf. grundlovens § 29, stk. 2, og social- og indenrigsministerens svar på udvalgets spørgsmål nr. 47 (alm del). Derfor er vi som samfund nødt til at tage hele springet, hvis vi skal ændre valgretsaldere i Danmark. Det spring er forslagsstillerne sammen med EL klar til at tage nu.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Karin Nødgaard (DF) nfmd. Susanne Eilersen (DF) Karina Adsbøl (DF) Jan Rytkjær Callesen (DF)
Dorthe Ullemose (DF) Karina Due (DF) Jakob Engel-Schmidt (V) Carl Holst (V)
Jane Heitmann (V) Hans Andersen (V) Thomas Danielsen (V) Anni Matthiesen (V) Henrik Dahl (LA)
Laura Lindahl (LA) Anders Johansson (KF) Karen J. Klint (S) Malte Larsen (S) Orla Hav (S)
Pernille Rosenkrantz-Theil (S) fmd. Troels Ravn (S) Trine Bramsen (S) Yildiz Akdogan (S)
Rune Lund (EL) Pernille Skipper (EL) Torsten Gejl (ALT) Marianne Jelved (RV) Johannes Lebech (RV)
Trine Torp (SF) Karsten Hønge (SF)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende B 130

Bilagsnr.	Titel
1	1. udkast til betænkning
2	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 130

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvilke lande og delstatsparlament/länder i Europa der har 16 års valgret, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, hvilke lande i Europa der har haft forsøg med 16 års valgret til kommunal- og regionsvalg, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvilke lande i Europa der påtænker at indføre 16 års valgret eller forsøg med 16 års valgret til enten parlaments-, delstats-, regional- eller kommunalvalg inden for de næste 4 år, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om erfaringerne og evalueringerne af forsøg med kommunal valgret i Norge ved de to sidste kommunalvalg, til social- og indenrigsministeren, og ministerens foreløbige svar herpå
5	Spm. om forskel på den politiske interesse, politiske dannelse og valgdeltagelse mellem gruppen af unge mellem 16 og 18 år og gruppen af unge mellem 18 og 20 år i de norske forsøg med nedsættelse af valgretten ved de to sidste kommunalvalg, til social- og indenrigsministeren, og ministerens foreløbige svar herpå
6	Spm. om, hvilke anbefalinger den nyeste svenske demokratiudredning har i henseende til nedsættelse eller forsøg med nedsættelse af valgrætsalderen, til social- og indenrigsministeren, og ministerens foreløbige svar herpå
7	Spm., om myndigheds- og valgrætsalderen hænger sammen i de nordiske lande, Tyskland, Østrig, Schweiz, England, Frankrig, Spanien, Holland, Belgien og Italien, til social- og indenrigsministeren, og ministerens foreløbige svar herpå